

BREZ EMBALAŽE NE GRE

Vsakodnevno življenje vedno znova nedvoumno potrjuje, da brez embalaže ne gre. Industrializacijo vsake družbe namreč spremlja visok porast potrošnje vseh vrst embalaže. In obratno. Porast proizvodnje in potrošnje embalažnih proizvodov pogojuje napredek vsake družbe. Posebno vlogo igra embalaža prav pri predelovanju hrane.

Saturnus kot še vedno največji in najnaprednejši proizvajalec pločevinaste embalaže za konzerviranje hrane v Jugoslaviji prav v zadnjem času doživlja nepričakovane pritiskove na večjo proizvodnjo pločevinaste embalaže. To dejstvo je tudi pričakovano spričo dolgoročnih programov SFRJ, ki dajejo proizvodnji hrane posebno mesto.

Tudi oskrba z uvoženo pločevino je boljša, saj veliki proizvajalci konzervirane hrane oskrbujejo toz

Embalaža z relativno velikimi količinami bele pločevine, iz katere proizvajamo pločevinke za konzerviranje mesa, sadja in zelenjave.

V zvezi s proizvodnjo pločevink pa je akuten problem deviz za lake, barve, tesnilne mase in spajkala.

Drugi izredno iskan proizvod v Jugoslaviji so aluminijasti pokrovčki za zapiranje steklen pri konzerviranju sadja in zelenjave.

Za letos je bilo predvideno, da bi kar 350.000 ton povrtnin in sadja konzervirali v steklenke, ki naj bi bile zaprte s Saturnusovimi pokrovčki. Za to bi potrebovali ok. 160 milijonov pokrovčkov.

Letne zmogljivosti Saturnusa to omogočajo, če je proizvodnja enakovredna. Stvar pa se zaplete, ko govorimo o oskrbi z aluminijem kot osnovno surovino za pokrovčke.

Kot je jugoslovanska javnost že zvedela, potrebuje Impol poleg tinarske vrednosti za vsako tono aluminija še ok. 850 dolarjev. Ta devizni delež kupci pokrovčkov izredno težko oskrbijo, še zlasti pa hitro ne.

Saturnus pa izredno hitro potrebuje aluminij, če naj še pravočasno prispeva svoj delež k letošnjemu shranjevanju hrane. Le-ta postaja vse bolj strateška surovina, v mednarodnem vidiku celo politične vsebine, zato so v teku številne akcije, ki naj bi pomagale kupcem pokrovčkov dobiti potrebne devize za nakup aluminija. Odpirajo se poti, vendar se reševanja tega problema lotevamo pozno in se najbrž negativnih posledic letos ne bo moč izogniti.

Letošnje razmere bodo vsekakor pokazale vso vrednost embalaže iz Saturnusa za predelavo hrane v Jugoslaviji, pa tudi pokazale, kako naj ne ravnamo drugo leto v bodočnosti.

dipl. inž. TEODOR KRALJ
direktor tozda Tovarna embalaže

V KRATKEM SE DEVET NOVIH KIOSKOV

OBOGATITEV PRESKRBE

V naši občini imamo okoli 25 kioskov, v katerih prodajajo vroče hrenovke, sadje, zelenjavo, galanterijo, časopise in revije, tobak, žetone in podobno. Da pa bi še izboljšali, dopolnili in popestrili preskrbo s tem blagom, smo že pred tremi leti pričeli razmišljati o postavitvi novih kioskov. Zavod za izgradnjo Ljubljane je v študiji »Urbanistična obdelava postavitev kioskov v občini Ljubljana Moste-Polje« obdelal 67 lokacij, primernih za tovrstne objekte.

V kratkem je torej pričakovati, da se bo sedanjim petindvajsetim kioskom pridružilo še 9, za katere so lokacije že oddane z javnim natečajem. Tako bo v krajevni skupnosti Zelena jama bogatejša ponudba sadja in zelenjave, saj bo Mercator Sadje-Zelenjava postavil kiosk ob križišču Kajuhove in Rožičeve ceste, SOUR PIK Vinkovci pa na križišču Kavčičeve in Pokopališke ceste nasproti trgovine Mercator. Novi prodajni mesti pa bo podjetje iz Vinkovcev dobilo še v Stepanjskem naselju severno od podhoda pod Litijsko cesto in v Novem Polju severno od trgovine Mercator na neurejenem parkirišču.

Povečalo se bo tudi število kioskov, v katerih bo Tobačna tovarna Ljubljana prodajala časopise in revije, tobak, galanterijo in žetone. Nova kioska bodo postavili nasproti Srednje šole tiska in papirja ob Pokopališki cesti v Zeleni jami in ob križišču Zaloške in Kajuhove ceste v KS Selo nasproti trgovine Mercator, kjer je predvideno novo postajališče mestnega potniškega prometa.

Poskrbljeno bo tudi za lačne; v Stepanji vasi pred samskimi domovi v Steletovi ulici bo zasebnik Avgust Markelj prodajal tople napitke, tudi mleko, jedi na žaru in še kaj, na Zadobrovske cesti v Polju pred poslopjem Ljubljanske banke, postaje milice in pti, pa naj bi zasebnik Franc Bajt nudil manjše sveže tople obroke, palačinke, hladne sladice in podobno. Krajanji Novih Fužin se bodo lahko posladkali v kiosku na Trgu oktobrskih revolucije, ki ga je v najem dobil investitor Avdi Setki. V tej sosedi naj bi svoje mesto na ploščadi ob Zaloški cesti pred trgovino Mercator našla tudi drobna storištevna obrt, vendar je investitor, ki je dobil lokacijo v najem, odstopil.

Zavod za izgradnjo Ljubljane je spomladaj glede na sklep našega izvršnega sveta in občinske skupščine razpisal 14 lokacij, vendar štiri od teh (pri Srednji šoli za energetiko ob Zaloški cesti, na pločniku Pugljeve ulice ob Ljubljani, na postajališču mestnega potniškega prometa na Agrokombinatski v Zalogu in na bodočem avtobusnem postajališču, ki naj bi bilo ob Ljubljani med Selom in Novimi Fužinami) niso bile oddane, ker ni bilo primernega ponudnika.

Na sekretariatu za urbanistične in gradbene zadeve ter varstvo okolja in na komiteju za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj naše občine so se odločili, naj bi postavitev kioskov potekala v dveh stopnjah; do zdaj so že obdelali 13 krajevnih skupnosti, v katerih je bilo stanje najbolj pereče, in v njih izbrali 22 lokacij, na katerih je glede na predpise mogoča čimprejša postavitev kioskov. Preostali kioski naj bi rasli postopoma. Tako bo že jeseni v dogovoru s krajevnimi skupnostmi ponovno razpisanih 15 lokacij; nekatere bodo razpisane prvič, druge pa bodo ponovljene iz prvega natečaja.

Tako kot drugje v Ljubljani, smo se tudi v naši občini odločili za postavitev kioskov K-67, ki jih izdeluje Imgrad Ljutomer, projektant pa je Saša Mächting. Vendar ti kioski niso najbolj primerni za prehrabeno dejavnost, zlasti za prodajo sadja in zelenjave, saj se v njih temperatura v poletnih mesecih dvigne tudi na 40 stopinj Celzija. Toda dokler ni natečaja za oblikovanje novega kioska oziroma za izboljšave sedanjega, se bomo morali tudi v naši občini zadovoljiti s tem.

DARJA JUVAN

Kmetijski stroji že pripravljajo zemljo za novo setev (Fotoarhiv IE)

Priprave na jesensko žetev pšenice

Čeprav smo komaj pospravili letošnji pridelek pšenice, se misli tistih, ki načrtujejo, koliko naj bi tega žita zrastle drugo leto na njihovih v naših občini, že ukvarjajo z jesensko setvijo. Strokovnjaki TZO Dobrunje in naš izvršni svet že skrbijo za zagotavljanje semena, gnojil, zaščitnih sredstev in vsega drugega, kar je potrebno za dober pridelek. Hkrati pa s kmeti že sklepajo pogodbe o pridelavi pšenice. Z njo naj bi letos zasedli 10 odstotkov več površin kot lani, to je približno 56 hektarov plodne zemlje. Enako naj bi se povečal tudi delež odkupljene pšenice.

Glede na odkup pšenice v letošnjem letu, saj smo jo za koruzo zamenjali kar 130 ton in ne le 100, kot smo načrtovali, lahko pričakujemo, da bo program jesenske setve v celoti uresničen. »Kmetje razumejo bitko, ki jo bomo za večjo oskrbo s pšenico. Pripravljeni so se vključevati v naše programe in tudi sprejemati konkretne obveznosti,« je dejal Uroš Janko, član našega izvršnega sveta, zadolžen za kmetijstvo.

Obenem s pripravami na jesensko setev pšenice potekajo tudi priprave na spomladansko setev poljščin. Prihodnje leto nameravamo pridelati predvsem več krme in vrtnin.

DARJA JUVAN

• NAŠI DELOVNI LJUDJE IN OBCANI O SEBI IN O SVOJEM DELU

• POGOVOR MIMOGRUDE S HELENO FRIŠKOVEC

ŽIVIM ZA DOM

Prav sredi junija je minilo 16 let, odkar je Helena Friškovec postala upravnica planinskega »Doma II. grupe odredov« na Jančah. Privadila se je življenja na 794 metrih nadmorske višine. »Živim za dom in dom živi zame,« ima navado odgovoriti na vprašanje, kako se počuti v kraju, ki je odmaknjen od vsakdanjega hrupa in kamor takorekoč ne seže utrip navadnega delovnega dne.

Na Janče prihajajo dopustniki, izletniki, nabiralci gozdnih sadežev, pohodniki... Zanje je tu vzdušje tudi ob delavnih praznicah. Drugače je to z mammo Heleno, kot ji pravijo tisti, ki se večkrat srečajo z njo. V domu sta namreč zaposleni le dve, zato jima dela nikoli ne zmanjka. »Sem nabavljaj, kuharica, čistilka, perica, likam, sto poklicev imam,« hiti naštevati opravila, s katerimi se spoprijema dan za dnem.

Pripovedovanje jo prav nič ne ovira pri delu. Stoji ob štedilniku in peče zelenice, premeša kisló zelje, obenem pa v velikem loncu kuha di-

šečo pravo kavo. Položi jed na krožnike, natoči kavo v skodelice, mimogrede odgovarja na vprašanja gostov, ki jih odprta vrata v kuhinjo privabijo v ta prostor. »Pohiti, Majda, pečenice!« zakliče deklici, ki streže, vmes pa še pojasni, kjer so metla, žig, prtički...

Kot vsakemu pravemu gostincu, je tudi Heleni Friškovec prijetno, če je za goste, ki se ustavijo v domu ali celo prespijo v njem, dobro poskrbljeno. Kadar je na Jančah kaka posebna prireditev, priskočijo na pomoč tudi mladi iz okoliških vasi. Tako je bilo tudi ob proslavi bitke II. grupe odredov junija letos. »Pridni so tile naši fantje in dekleta. Vse naredijo, kar jim naročim,« jih pohvali.

Helena Friškovec: »Živim za dom in dom živi zame.« (Foto: D. J.)

Ko razdeli kavo najbolj nestrpnim, naloži krožnike z jedačo, s pogledom preleti prostor, če je vse v redu, si tudi sama vzame minuto počitka. Natoči tudi sebi skodelico kave, sede na stol in si prižge cigareto. Potem je treba spet obrniti pečenice, postaviti lonce z vodo na štedilnik, odgovoriti na to ali ono vprašanje, dvigniti telefonsko slušalko... Res, treba se je hitro zasukati, ob vsem tem pa seveda ne pozabiti na prijaznost. Zdi se, da je to delo, ki zahteva živahne gibe in misli, kot nalašč za Heleno Friškovec.

DARJA JUVAN

KOLIKO ČASA ŠE SMRAD V ZALOGU?

Naš tozid KOPROD je v zadnjem času prejel številne pritožbe krajanov zaradi nevdržnega širjenja smrada po širšem območju Zaloga. Med njimi so bile tudi neosnovane, ker so nekateri krajanji trdili, da smo opustili obratovanje čistilnih naprav. Največ pritožb je bilo v juliju, in to opravičeno, ker je tedaj smrad zaradi nenormalne dnevne vročine iz dneva v dan naraščal. A prizadevali smo si in si bomo tudi v bodoče, da bo proizvodnja tekla nemoteno in da bo predelava ključnih odpadkov sprotna, tekoča.

Neznosni vročinski val v juliju pa je narekoval potrebo, da pospešimo priprave na rekonstrukcijo in tehnološko sanacijo naše kafilrije v Zalogu.

Odločili smo se, da še letos in v prvem kvartalu leta 1984 v okviru obstoječih prostorskih možnosti opravimo nekatero tehnološko posege, in sicer s tem, da takoj kupimo dva destruktorja, še eno stiskalnico in vso potrebno transportno opremo. To bo nadomestilo dokaj iztrošeno sedanjo opremo in povečalo sigurnost obratovanja pri povečani urni zmogljivosti. Prav povečana urna zmogljivost pa bo preprečevala dnevno kopičenje prekomernih surovinskih zalog. Za uresničitev te naloge imamo zagotovljena svoja sredstva in je izvedba te naloge že v teku.

da bo manipulacija kamionov potekala v zaprtem prostoru.

Dokončanje celotne rekonstrukcije bo seveda odvisno od finančnih možnosti, a prav zato smo jo razdelili na faze in bo tako izdelana tudi vsa investicijska tehnična dokumentacija. Če pa bomo uspeli zagotoviti soinvestiranje oziroma združevanje sredstev porabnikov naših proizvodov, bo faza gradnja združena. V vsakem primeru pa bomo z gradnjo bio filtra pričeli takoj, ko bo izdelana investicijska tehnična dokumentacija z vsemi potrebnimi soglasji.

Obvezujemo se, da bomo družbenopolitično skupnost o vseh navedenih aktivnostih občasno obveščali: seveda tudi KS Zalog. Želimo, da bi bili v teh naših prizadevanjih tudi vsestransko podprti s strani družbenih subjektov, kajti le tako nam bo uspelo v najkrajšem času odpraviti vse neprijetnosti, ki jih sedaj poleg vseh zaposlenih v našem tozidu doživljajo tudi krajanji Zaloga.

Pom. dir. KOTO — tozid KOPROD
ANTON KLASINC

Premajhen vpliv delavcev in občanov

(Nadaljevanje s 1. strani)

Delegati so v razpravi ugotavljali, da so predvideni ukrepi presplošno opredeljeni, premalo konkretni in operativni in ne predstavljajo celovitega programa dopolnilnih ukrepov, saj še niso usklajeni z ukrepi v republikli.

V družbenih dejavnostih se morajo do teh ukrepov najprej samoupravno opredeliti nosilci dejavnosti tega področja.

Delegati so se zavzeli tudi za to, da je potrebno izdelati celovit prikaz z vsemi posledicami teh ukrepov.

V nadaljevanju se je razprava usmerila v izhodišča za oblikovanje in razporejanje sredstev splošne porabe v mestu Ljubljana. Le-ta pomenijo nov način oblikovanja splošne porabe v mestu ter predvidevajo drugačno metodologijo z novimi kriteriji. Tako naj bi bilo v naslednjih letih zatovljeno sprotno in pravočasno prilaganje realnim razvojnim gibanjem in drugim spremembam v posameznih družbenopolitičnih skupnostih.

Izvršni svet občinske skupščine pa je bil zadolžen, da najkasneje do konca oktobra pripravi spremembo odloka o proračunu občine za leto 1983.

Planski ciljev ne uresničujemo tako, kot je bilo začetno. Z administrativnim urejanjem zadev se je vpliv delavcev in občanov na delovne in življenjske razmere ter družbeni razvoj v zadnjih dveh letih celo zmanjševal. Pot do boljšega gospodarjenja, večjega izvoza in izboljšanja gospodarske strukture je bolj zapletena, težja, kot smo predvideli v družbenem planu.

A ta pot je dolgoročno in vedno bolj tudi kratkoročno samo ena — samoupravna.

D. N.

• Da bomo bolje pripravljeni

(Nadaljevanje s 1. strani)

Predvidena je pomoč taborniške zveze Slovenije z interventnimi tabori in osebjem; združenega odreda CZ iz občine Celje za reševanje ogroženega prebivalstva in njihovega premoženja; zdravstvenih domov Domžale in Trbovlje ter odreda RK Maribor za nudenje zdravstvene pomoči; ekološki laboratorij Jozef Štefan bo v vsem ljubljanskem prostoru ugotavljal morebitno onesnaženost okolja ter primerno ukrepal; operativne enote JLA, ki so ob nesrečah vedno prve pripravljene pomagati, pa bodo tudi v vaji Golovec 83 prispevale svoj nepogrešljiv delež.

Tako bo znova dokazana socialistična solidarnost širše družbene skupnosti ob elementarnih nesrečah pri nas ali kjerkoli drugje. Tako širina priprav in izvedbe vaje narekuje pa slehernemu od nas! da se z vso odgovornostjo vključijo v izvajanje vaje Golovec 83. Ponovno naj vsakdo prebere brošuro Kako ukrepati ob potresi, ki so jo dobili vsi prebivalci Ljubljane, in torej tudi naše občine, na domove skupaj z občinskim glasilom konec maja. Prisludni drugim oblikam obveščanja, preberimo tudi napotke, ki bodo pred vajo pravočasno izobešeni na javnih mestih, vključujemo v svoje dnevne pogovore tudi pripravljenost na ukrepe ob morebitnem potresu. In.

Tako naj vsak občan po svojih močeh prispeva, da bo vaja Golovec 83 kar najbolj uspela, pa da bomo na teh izkušnjah boljše pripravljene za morebitno ukrepanje ob resničnih naravnih in drugih hudih nesrečah.

J. L.

• Za prisotnost SZDL v vseh okoljih

(Nadaljevanje s 1. strani)

Potrebno bo dobro poprijeti za delo, kajti nesprejemljivo in neodgovorno je obnašanje posameznikov, ki skupnih dogovorov ne upoštevajo in s tem hromijo enotno politično akcijo.

Pred nami je zaključni del vsebinskih, organizacijskih, predvsem pa kadrovskih priprav na volilno programsko sejo organizacije socialistične zveze naše občine. Skupaj smo prevzeli obveznost, da bomo do polovice septembra v hišnih, uličnih in terenskih odborih ocenili opravljeno delo v štiriletnem obdobju, opredelili programske naloge za naslednje obdobje ter kadrovske izpopolnili oziroma z novimi kadri ojačali SZDL od hišnih odborov do občinske konference in njenih organov. S številnimi nalogami in obveznostmi obremenjene aktiviste bo potrebno razbremeniti, naloge pa prenesti na nove kadre, na mlade, ki so in morajo biti sposobni prevzeti naloge družbenega razvoja na svoja ramena.

Aktualni družbeni trenutki in razmere nas silijo v to, da bo socialistična zveza resnično še bolj prisotna v slehernem okolju, da bo sposobna prek svojih oblik delovanja prisluhniti in reševati številne probleme našega vsakdana. To pa bo sposobna le, če bo dobro organizirana, s konkretnimi in jasnim programom ter s takimi kadri, ki bodo sposobni in pripravljeni stopiti v boj za utrjevanje in nadaljnji razvoj socialističnega samoupravljanja, razvoj družbenoekonomskih in družbenopolitičnih odnosov v naši družbi.

JOŽE PETEK

• Presegli načrtovano

(Nadaljevanje s 1. strani)

Upravnik TZO Dobrunje Dominik Kokalj je povedal: »V letošnjem letu je TZO Dobrunje pridobila lasten žitni kombajn in tako res lahko zagotovila žetev vsem kmetom. Poskrbeli smo tudi za kakovostna semena in za vse druge agrotehnične pripomočke, kot so gnojila, škropiva in podobno. Veliko je k dobremu odkupu pripomoglo tudi dejstvo, da so kmetje zainteresirani za zamenjavo pšenice s koruzo. Letos smo tudi pridobili od Emc ne zemljišče, na katerem so bili prej topolovi nasadi. Zdaj je tam prvič rasla pšenica in pridelali smo jo 4000 kilogramov na hektar, kar je povprečen pridelek.«

Prizadevanja izvršnega sveta naše občine, da bi s pšenico zasejali čimveč zemlje, ter skrbno in organizirano delo strokovnjakov TZO Dobrunje so torej obrodila sadove. Že ob setvi so s 147 kmeti, ki sejejo pšenico v družbeno usmerjeni pridelavi, sklenili pogodbe o odkupu. Kmetje se teh pogodb večinoma držijo, izjeme so le tisti, ki živijo v krajevnih skupnostih, kjer je letos pustošila toča in je zato njihov pridelek manjši. Nasploh je letošnja žetev potekala dobro; vreme je bilo izredno naklonjeno, kombanj se ni kvaril, ni bilo težav z rezervnimi deli niti gorivom. Omeniti kaže, da je letos bilo na novo organiziranih nekaj odkupnih mest in da so delavci TZO Dobrunje odkupovali pšenico tudi ob sobotah in nedeljah.

Največ pšenice v naši občini so oddali kmetje Janez Šarc s Kašelske ceste — 7000 kilogramov, Žitna skupnost Dolsko — 5540 kg, Drago Kastelic s Sneberske ceste — 4300 kg, Marko Vode iz Vinj — 3540 kg in Jože Avsec — 3300 kg.

Družbeni sektor, obrat Emona Zadobrova, je letos oddal 250 ton merkantične pšenice in 75 ton potrjene semenske pšenice.

DARJA JUVAN

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

Odkup mleka v Ljubljanskih mlekarnah je, čeprav je v primerjavi z lanskim letom nekoliko porastel, kljub zvišani odkupni ceni nižji od pričakovanega. Še bolj kot količina pa jim dela preglavice kakovost mleka; v njem je letos manj toliške kot lani. Vzrok ni morda »stabilizacijsko obnašanje« krav, pač pa njihovih lastnikov, ki vse pogosteje mleku dolivajo vodo ali pa posamejno del maščobe. Ugotavljajo, da je takihiznajdljivcev letos skoraj za polovico več kot lani. V Ljubljanskih mlekarnah seveda proizvajalec niso prav nič hvaležni, da jim na ta način prihranjujejo delo pri posnemanju mleka od predpisane standarda; zdaj jih opozarjajo, naj se te vrste dviganjem proizvodnje prenehajo, sicer bodo sledili neljubni ukrepi.